

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Letnik IV., šte. 36.
Četrtna številka „NAPREJA“
izhaja kot tednik

LJUDSKI GLAS

Glasilo Kmetko-delavske zveze.

Stane letno 28-80 Din, mesečno 2-40 Din.

II. ljubljanski veliki semenj.

Slovenski časopisi, ki so vsi služabniki kapitalizma, izvzemši socialističnih časopisov, pišejo že dalj časa o II. ljubljanskem velikem ali vzorčnem sejmu, ki bo trajal od 2.—11. septembra. Prepričani smo, da bodo v bližnjih dneh polnili svoje predale ne samo slovenski, temveč tudi srbohrvaški listi, s hvalisadami na kapitaliste, katerih »zasluge« bogo povzdigovali v deveta nebesa. Tudi mi se sicer veselimo kot socialisti in delavci splošnega civilizatoričnega napredka, o katerem bo dal brezdvomno najlepše spričevalo II. ljubljanski velesej, vendar pa odgovarjamo na vprašanje, komu gre zasluga in hvala za ta napredek, popolnoma drugače.

Na svetu je mnogo vrednot, toda samo moralnih oziroma duševnih, medtem ko je materialna samo ena in ta je delo. Samo in edino delo je vrednota, iz katere izvira napredek, civilizacija, kultura, blagostanje in bogastvo. Delo — z rokami in možgani je privedlo človeštvo do sedanje velike stopnje razvoja, kajti samo ono je gibalna sila in vzrok vseh gospodarskih in političnih evolucij in revolucij, vseh izumov človeškega uma, vseh pojmov kulture in civilizacije — skratka, delo je izvir vsega na svetu.

Važnost dela neprestano raste in čim večji je napredek in kultura, tem večja je važnost dela in tem manjša razlika med telesnim in duševnim delom. Danes zahteva namreč skoro vsako najmanjše telesno delo tudi duševno delo. Kajti kovinarji in mehaniki, ki sestavljajo in izdelujejo lokomotive ali pa neznaten mehanizem, kakor tudi delavci vseh mogočih strokov, se morajo pri svojem telesnem delu posluževati tudi duševnega, če hočejo žeti uspehe. In čeprav je dosegel današnji tehnično proizvajalni napredek skoraj že najvišjo stopnjo specializacije in razdelitve dela, mora vendar biti skoro vsak delavec z rokami tudi duševni delavec.

In tako je postalo delo temelj civilizacije, na katerem gradi svoje blagostanje in bogastvo narod oziroma država. Brez dela bi ne bilo niti pri enem narodu

napredka, temveč bi vsi propadli. Delo je vse — delo je delavec.

V soboto 2. septembra bodo v Ljubljani slovesno otvorili II. ljubljanski veliki semenj pod predsedstvom ministra za trgovino in obrt, Osmana Viloviča. Na tem sejmu bodo izloženi predmeti, ki jih je izdelal s svojimi rokami in možgani naš delavec.

In medtem, ko se bodo jugoslovanski in inozemski posetniki čudili lepim in dovršenim našim produktom, pri čemer ne bodo štedili z hvalo našim fabrikantom in bankirjem, medtem ko bodo konsumenti in kupci vseh teh produktov polnili žepe in blagajne ravnoistim fabrikantom in bankirjem, kateri za izdelavo teh predmetov niti z mazincem ne ganejo, medtem, ko bodo ob priliki II. ljubljanskega velikega sejma na posebnih banketih napivali domačim in tujim kapitalistom — lastnikom, bodo pravi izdelovalci teh predmetov — delavci, še nadalje izgubljali svoje zdravje in življenje v rudnikih in tvornicah, boreči se za dostojne plače in za osemurni delavnik, katerega hočejo odpraviti na vsak način njihovi delodajalci.

Velesejem ni samo izborna sredstvo trgovine, temveč je tudi izložba dela, sposobnosti in inteligence delavca. Velesejem najlepše pokazuje in dokazuje, kaj in koliko pomeni delavčev delo. Zato mora uspeh velesejma, ki ga opazamo v najživahnejšem trgovanju, donesti v prvi vrsti koristi delavcu, ker je uspeh njegova zasluga in ne zasluga onih ljudi, ki gradijo svoje bogastvo s svojim brezdeljem ter s špekuliranjem z ljudskim delom, kupujoči ga po najnižji ceni. Vse tisto, kar bodo slavili naši kapitalisti kot moralni in materialni uspeh letošnjega ljubljanskega velesejma, je v pravem pomenu besede ukradeno delavcem.

Vse to smo povedali zato, da bodo merodajni krogi vedeli, kako gleda naše delavno ljudstvo na ljubljanski veliki semenj in kakšno stališče da zavzema proti svojim delodajalcem, ki so že ob priliki I. velikega sejma dokazali, da imajo neverjetno dolge prste in nič srca.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Franciškaška ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 10 Din, za inozemstvo 20 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 80 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Winter (Avstrija), kot zapisnikarji: Oprecht (Švicarska), Eisenlöffel (Nizozemska), Stanka (Italija), Tesarek in Jalkotzy (Avstrija). Kot gostje so bili prisotni Loebe, predsednik nemškega državnega zbora, Preukler iz Salzburga kot zastopnik stranke, Breitenfelder kot predsednik salzburškega »Kinderfreunda«, Voogd (Nizozemska); predsednik internacionale delavske mladine Heinz (Dunaj) je zastopal zvezo socialistične delavske mladine. Gostje so z iskrenimi besedami pozdravili zborovanje.

O. F. Kanitz je poročal o socialistični vzgoji proletarskega otroka ter je predlagal temeljna načela, ki so jih soglasno sprejeli v sledeči obliki:

Delavski razred nima samo negativne naloge, premagati kapitalistični družabni razred, njegova pozitivna naloga je, pripravljati novo, socialistično družbo. To se pa bo zgodilo šele tedaj, ko bo delavski razred tudi po svojem naziranju premagal kapitalistično družbo, ko bo njegova razredna zavednost revolucionarno preosnovala družbo in ko bo delavski razred upravljal to družbo v socialističnem smislu.

Organizacijske oblike sedanjega razrednega boja niso zmožne vzgajati takih proletarcev, s temi oblikami se da vprašanje vzgoje samo enostransko in nepopolno rešiti. To sta jasno dokazala svetovna vojna in potek delavskega gibanja po vojni.

Zato je potrebno, da se doda sedanjim organizacijskim oblikam razrednega boja: političnim, strokovnim, združnim in mladinskim organizacijam še vzgojevalna organizacija. Ta organizacija naj ima tesne zveze z drugimi proletarskimi organizacijami, vendar pa naj deluje samostojno, dokler ne bodo prevzele socialistično vzgojo socialistične stranke same. Naloga te organizacije naj bi bila:

1. Ustanoviti samostojne vzgojevalne organizacije, v katerih se bodo socialistični vzgojitelji (učitelji, starši in druge osebe) pečali s proletarsko deco, ki bo v tej razredni enoti dozorela telesno in duševno za razredni boj.

Vzgojitelji in vzgojiteljice se naj bavijo z otroki v času, ko so šole prosti. Uprizarjajo naj izlete, igre, nedeljske šole, ustanavljajo knjižnice, zavetišča, politične domove (boj proti jetiki in alkoholu), otroške vrtce itd. Te vzgojevalne organizacije naj bi tudi branile koristi onih proletarskih otrok, ki stoje izven teh organizacij: posebno jih naj čuvajo pri zakonitih korporacijah, kakor pri šolskih upravalih, mladinskih uradih in mladinskih sodiščih.

Vzgojevalne organizacije naj izdajajo časopise za deco in za starše in naj po-

Internacionala za socialistično vzgojo.

Pred 14 dnevi je zborovala na gradu Klekheim pri Salzburgu mednarodna konferenca. Sklicalo jo je avstrijsko socialistično društvo »Kinderfreund«. Zastopane so bile vse socialistične stranke iz Nemčije, Anglije, Nizozemske, Italije, Švicarske in Češkoslovaške. Prišli so se posvetovati o enotnosti socialistične vz-

goje. Zato je vseboval dnevni red konference tri točke. Najprej so določili vzgojevalne smernice socialistične vzgoje. Nato so poročale poedine države, končno pa so organizatorično zbrali vse gradivo. V urad te konference so bili izvoljeni kot predsedniki: Gostik (Anglija), Hofbauer (Češkoslovaška), Panndorf (Nemčija),

življajo proletarce, da sami prevzamejo vzgojo svojih otrok, ne pa, da jih vzgajajo njihovi nasprotniki.

Vzgojevalna organizacija proletariata zahteva, da jo moralično in gmotno podpira politične stranke, strokovne zveze in zadruga. Kajti močna in uspešna vzgojevalna organizacija proletariata pospešuje revolucioniranje proletarskega otroka in s tem tudi dosego končnega cilja, ki ga zasleduje socialistično delavsko gibanje.

2. Ustvariti mora socialistično kulturno javnost, ki bo odtegovala proletariatu kvartnemu vplivu meščanske družbe v rodbini, šoli in javnosti. Delovati mora za zadostno oskrbo in zaščito dece, posebno pa se mora boriti proti izkoriščanju otrok in proti grdemu ravnanju z otroki.

3. Razširjati mora obstoječe, javne vzgojevalne in poučne ustanove, zakonodajno in upravo tako, da se bo zmanjšal vpliv protiproletarskih ustanov — imperalizem, klerikalizem, kapitalizem — na oni minimum, ki se v kapitalistični družbi sploh da doseči. Potem mora biti podučevanje nazorno; navajati mora k vzročne-mu mišljenju in se posluževati deistev družabnega življenja. Socialno čutenje in odločno ravnanje se mora stopnjevat na maksimum.

V debati je povdarjal Oprecht (Zürich), da se morajo takega sodelovanja udeleževati vse stranke, ki stoje na stališču razrednega boja. Löwenstein (Berlin) je poročal o ustanovljenem sodelovanju prijateljev otrok.

Pretnesljiva so bila poročila angleške sodruške Gostik, ki je slikala bedo otrok v Bristolu. Ravno takšna so bila poročila italijanskih delegatov, ki so razlagali, kako ovira strahovlada fašistov delovanje proletarskih strank, ki so mnogo dobrega storili na polju mladinske zaščite in vzgoje.

Nato je poročal sodrug Afritsch, ustanovitelj društva »Kinderfreund« v Avstriji.

Naslednji dan je poročal dr. Kurt Löwenstein o ustanovitvi

Mednarodnega sodelovanja socialističnih vzgojevalnih organizacij.

Konferenca je soglasno odobraval sledenice njegove razprave:

Vsa vzgoja je v svojem bistvu vzgoja v družbi, iz družbe in za družbo. Družba ima svoj izvor v posebnosti domačih razmer (prirodnih, zgodovinskih in jezikovnih), ter v gospodarskih in kulturnih razmerah.

V sedanjem družabnem redu določajo vzgojo koristi vladajočih razredov. Sedaj vladajoči razred — kapitalistični — se nahaja v katastrofalnem stanju: radi tega se gospodarski red, ki ga je ustvaril kapitalizem, spreminja v nered. Sedanje kulturne vrednote so po kolikosti premajhne, po kakovosti pa nezadostne. Vladajoči razred uničuje ali pa jih obrača sebi v prid.

Proletariat namerava izvršiti svoje zgodovinsko poslanstvo, t. j. pretvarjati kapitalistično produkcijo v socialistično. Da pa to doseže, se mora najprej politično in gospodarsko osvojiti. Vzgoja prihodnje generacije zahteva vzgojevalno obrambo proti sedanjemu režimu materialnega in idejnega izkoriščanja, vladajočega razreda: razen tega pa še osamosvojitve delavskega razreda. Pri tej dvostranski nalogi so lahko nekatere osebe kot voditelji zelo važni, toda živo in uspešno vzgojo naraščaja mora proletariat sam izvršiti.

Za vzgojo proletarskega otroka od svojih razrednih vrstnikov bodo vedno izhodišča: lokalne razmere, stanje proletarskega razreda v družbi, njegova politična in gospodarska moč. Po stanju teh činiteljev bo odvisna vzgoja od rodbine, rodbinskih zvez, društev, ki se ukvarjajo z vzgojo, od javnih in državnih ustanov.

Kljub vsem tem različnim izhodiščem se bodo pokazale čez ozko mejo individualnih izhodišč skupne smernice proletarskih interesov. V tem smislu je vraščanje vzgoje vraščanje razreda. To vraščanje se tiče proletariata v njegovi celotnosti — narodno pa tudi mednarodno.

Proletariat bo imel nalogo zgraditi skupne smernice in vso vzgojo dovesti iz različnosti izhodišč v skupne smernice.

Ker se je proletariat raznih držav začel baviti z razrednimi vraščanji vzgoje, je potrebno, da se v to svrhu mednarodno združi. To mednarodno sodelovanje bo moralo zbirati vse rešitve in praktične poskuse ter izdajati mednarodno glasilo.

Razen tega se morajo vršiti periodični sestanki delegatov: ti sestanki bodo pospeševali izmenjavo misli teh vodilnih oseb.

Končno bo moralo sodelovanje postati **centrala znanstvenega vzgojevalnega dela za proletariat.**

Posameznosti organizacije te naloge so potrebne radi materialnih sredstev in osebnih moči, ki so za to nalogo na razpolago. Za začetek se predlaga, naj bo urad mednarodnega sodelovanja in uredništvo mednarodnega glasila na Dunaju, in sicer pri društvu »Kinderfreund«. Urad se naj po možnosti izpopolnjuje.

Tako se je ustanovila začasno mednarodno sodelovanje socialističnih vzgojevalnih organizacij. V urad na Dunaju so bili izvoljeni sodruge: Winter, Kaenitz in Jalkotzy, razen tega še nemški, švicarski in češkoslovaški delegat. V glavni odbor je še poslala Nemčija tri zastopnike, Švicarska, Češkoslovaška, Nizozemska in Anglija po enega, Italija pa dva. Razen tega so še sklenili, da se sodelovanje začasno financira.

Oprecht je predlagal mednarodni sestanek otrok in ustanovitev mednarodnega otroškega doma v Avstriji. Schneckenburger (Stuttgart) je zahteval časopis za deco in za starše in vprašal, če bi ne bilo mogoče izpopolnjevati glasila avstrijskega društva »Kinderfreund«.

Opoldne so zapeli pesem prijateljev mladine in »internacionalo«, s čimer je bilo zborovanje končano. Navdušeni in polni novega veselja do dela so se udeleženci zborovanja razšli.

Notranja politika.

(Govor posl. sodr. Etbina Kristana v proračunski razpravi v Narodni skupščini.)
Ministrstvo policije.

Gospodje, meni je precej vseeno, če poslušate ali ne poslušate, če delate hrup ali pa ga ne delate. Jaz sem se temu že precej privadil; toda če postane nepaznost in trušč splošno pravilo, se lahko sklepa, da nekaj v skupščini ni v redu, da je parlament bolan. — Jaz lahko odobravam ali pa ne odobravam, kar ima kakšen govornik povedati, toda slišati hočem govornika, naj se z njim strinjam ali pa ne strinjam. (V. Wilder: To je v vseh parlamentih tako. Kaj nam pripovedujete, kar vemo vsi?) — Hvala gospodu Wilderju za ta lepi pouk, ki mi je povsem nepotreben. (V. Wilder: Zdi se, da Vi tega ne veste, ker ste vedno nekak-

šen mentor parlamenta.) Gospod Wilder, jaz se nisem pritoževal, da nimam poslušalcev. Niti najmanj se ne pritožujem zaradi tega, vsaj ne zaradi sebe, ker veste, da navadno imam poslušalce. Ampak o tem sploh nisem nameraval govoriti, medtem ko hočete Vi proroško vedeti, kaj bom dejal, še preden povem svoje. Govoriti sem hotel o drugi stvari. To sem hotel povdarjati, da zahtevam za se pravico slišati govornika: ne da poslušam samega sebe, ampak da slišim govornika, ki je na vrsti, pa naj je to minister, naj je moj somišljenik, ali pa največji nasprotnik. (V. Wilder: Saj ga lahko slišite.) Prav to, gospodje, ni resnično, da more človek v tej zbornici slišati govornike. In prav gospod Wilder, kakor je glasan, potrjuje, da bi tudi on bil rad eden izmed tistih, ki ne daio, da bi se govorniki slišali. (V. Wilder: Ta prav malo moti.) Prav sedaj ste začeli. Nemara mislite, da morate prevzeti to vlogo, ker se je gospod Kobasica utrudil.

Gospodje, jaz nisem nezadovoljen le tedaj, kadar je hrup tukaj v središču, ampak enako sem nezadovoljen, če je sediti na levici ali na desnici.

Podpredsednik Milorad Vujičić: Prosim gospode poslance, da sedejo na svoje prostore in mirno poslušajo govornika.

Dr. Milan Marković: Vroče je!

Kristan: Jaz to razumem; ampak če je človeku tako neznosno, da ne more poslušati, je res bolje, če gre iz dvorane in se spočije, kakor pa da tukaj druge moti. — To, gospodje, sem hotel omeniti zaradi tega, ker je tudi skupščina notranja zadeva in bi za nas morala biti prva notranja zadeva. S takim postopanjem se le pomaga, da se ta skupščina popolnoma degradira, in naposled res nima več zmisla, da ljudje tukaj govorijo; nima zmisla, da govorijo naši ljudje, in nima zmisla, da govorijo naši ljudje, ker postaja vse skupaj neresno. (Medklic iz centra: In smešno!) Da, in smešno.

Vidite, gospodje, vi včasih prisilite človeka, da mora z bolj napevno paznostjo, kot bi bilo treba, poslušati kakšnega govornika. Čigar govor nemara niti ni tako važen, morda niti resen ne; nenadoma se dvigne strašen hrup, in človek dobi vtis, da se pripoveduje tam nekaj izredno velikega in važnega in da se hoče prav zaradi tega zadušiti glas. Nevsezadnje pa ni v celi stvari nič in tako dosegate vedno efekt nasproten tistemu, ki ste ga najbrže želeli doseči.

Gospodje, na dnevnem redu je torej proračun ministrstva za notranje zadeve, ali kakor se pogostoma pravi, ministrstva policije. Po tem naslovu bi se dalo soditi, da naj bo minister za notranje zadeve prvi policist v deželi. In na žalost, gospodje, je naša notranja politika res v tem zmislu orientirana. Notranje zadeve — to pomeni pri nas, ne bi dejal policijo, ampak policajstvo, pravo pravcato policajstvo. In za to imamo še mnogo podlage, zakaj kakor naše zakonodajstvo še dolgo ni izenačeno, imamo še različne ostanke iz predvojnega in predrevolucijske dobe, da, iz dobe avstrijske predkonstitucionalne reakcije. Tako na primer je preko pri nas še vedno v veljavi takozvani »Prügel patent«, namreč cesarski patent od 26. aprila 1854. leta, ki je bil več ali manj dopolnjen s patenti iz leta 55, 57, 58 in 60 preteklega stoletja. Imenuje se pa »Prügel patent« zaradi tega, ker je do sprejetja ustave v Avstriji dovoljeval administrativno kaznovanje s palico in poostretev administrativnih kazni s tepežem. Ta patent, gospodje, smo

podedovali od blažene Avstrije. Ali v Avstriji ne velja več ta predpotopni zakon, zakaž tam so že sprejeli nov, precej sodoben zakon o administrativnem kaznovanju, medtem ko postopajo pri nas, ki smo se osvobodili Avstrije oblasti še vedno po Prügel Patentu. Ti patenti, gospodje, so iz države res napravili pravo policijsko institucijo, od katere smo mi nekaj podedovali, nekaj pa prekpirali. Državljan po pojmovanju in v duhu teh patentov ni državljani, ampak podanik. In v tem gospodje, je velika razlika. Državljan je član te družbe, ki sestavlja državo; podanik je suženi, kateremu so nemara verige nekoliko olajšane, ki pa vendar ne sme nikdar pozabiti, da ima nad sabo gospodarja in da je njegov pravi položaj služiti.

(Dalje v prih. »Ljudskem Glasu«.)

Vrhovna uprava.

(Govor posl. dr. sodr. Etbina Kristana v specialni debati o proračunu dne 17. julija.) (Dalje.)

Kaj je danes Skupščina.

Ta Narodna skupščina, gospodje, ni dobro zakonodajno telo. Ta skupščina ni pravi parlament. Ta skupščina danes ni nič drugega, kakor skupina klubov, v katerih se rešujejo vprašanja, ne v interesu dežele, nego v interesu posameznih vladajočih strank.

Kaj je bilo z volilnim zakonom? — Volilni zakon so rešili vaši klubi, a Zakonodajni odbor in Narodna skupščina nista imela storiti nič drugega, kakor reči: Da, in amen.

Postavljajo se candidature, ki so predvidene v ustavi in v zakonih o tistih ustanovah, v katerih naj se popolnijo mesta. In to so, kakor vsi vemo, zelo važne institucije. Narodna skupščina kot taka nima niti najmanjšega vpliva na te candidature, kakor bi ga morala imeti po ustavi, ampak to se rešuje v radikalnem in v demokratičnem klubu, kjer se med sabo prepirajo. Narodna skupščina pa ima na to toliko vpliva, kolikor zadnji lenuhar v gozdu ali na ulici.

Gospodje, Narodna skupščina živi v političnem neznanju. Po vsem svetu imamo konference: v Rapallu, St. Margheriti, Genovi, Rimu itd., Narodna skupščina pa nima pojma o tem, kar se tam godi. Informirati se morate iz časopisov, dasi imate odgovorne ministre v Narodni skupščini. Ne le da nima Narodna skupščina informacij o tem, kar se godi po svetu izven dežele; ona ni poučena niti o tem, kar se godi doma. Gospodje, kako morete od take skupščine pričakovati dobro in plodno delo?

Ta Narodna skupščina je slaba, ali za to je odgovorna vlada, ki je ves čas delala na tem, da degradira parlament, da ga diskvalificira, da napravi iz njega navadno mašino za glasovanje, ki mora izgubiti zaupanje naroda. Gospodje, izgleda tako, kakor da se namenoma tako ravna, zato da bi se za vsak slučaj dobilo opravičenje, da se potisne ves parlament na stran in nastopi s povsem neobzdranim osebnim režimom, s pravim absolutizmom. Jaz se absolutizma ne bojim; vsak absolutizem mora pasti, še noben se ni mogel vzdržati. Toda če se hoče absolutistično vladati, naj se nastopi odkrito; naj imajo gospodje iz vlade pogum, da pošljejo Skupščino domov in naj naravnost povedo, da hočejo vladati brez parlamenta, pa bomo vedeli, pri čem da smo. Toda imeti parlament le za to, da bi se zunanjemu svetu sugeriralo, da smo par-

lamentarna država, v deželi pa vladati brez parlamenta in antiparlamentarno, to ni politično moralno.

(Dalje prih.)

Tedenski pregled.

Sobota, 19. avg. (dodatek): Stavka v Bosanski Dubici zmagovito končana. Pregnane sodruge delavstvo slavnostno sprejelo.

Nedelja, 20. avg. (dodatek): V Belgradu velik socialistični shod proti draginji.

Ponedeljek, 21. avg.: Stavka slovenskih rudarjev se razširila na Kočevje. Delavstvo se večinoma razkropilo po Sloveniji iskat zaslužka. — Na severnem Češkem splošna rudarska stavka.

Torek, 22. avg.: Liberalno časnikarsko banditstvo (»Jutro«!) šunta oblasti na stavkujoče slovenske premogarje, češ, da so ti predobro živeli, sedaj pa zasledujejo politične cilje. Take laži so umljive, ker so »Jutrovi« vodilni pristaši soudeleženi pri kapitalijah Trboveljske družbe. — Ministri v Belgradu ne prepovedo izvoza živil, temveč so le radi peška v oči nekoliko zvišali izvozne carine. — Iz Belgrada prišla vest, da špekulanti nalašč razširjajo izmišljeno govorico, da je letošnja letina slaba. — V Italiji izdale železničarske, poštne in brzojavne uprave nalog, naj se strogo kaznujejo nameščenci, ki so se udeležili zadnje »splošne« stavke. — Nemška večinska socialistična stranka izključila poslanca Pavla Lenscha, ker je sodeloval pri buržoaznem tisku. Znamenje, da postaja tudi ta stranka bolj razredna. — Nemški neodvisni in večinski socialisti postavili za bližnje volitve skupne liste. — Sovjetska vlada poslala kakor kakšna buržoazna v Berlin stalnega vojaškega atašaja. — Sovjetsko vojno brodovje imelo v finski zalivu velike manevre in parade, pri čemer je potopilo več — finskih parnikov.

Sreda, 23. avg.: V Radgoni konferenca med našimi in avstrijskimi zastopniki glede ureditve železniškega obmejnega prometa. — V Kotorju zalotili Wranglovsko tihotapsko družbo, ki je poslala v Ameriko 35.000 kg srebra. Na meji služijo Wranglovci proti tihotapcem! — V češkoslovaški porcelanski industriji odpustili kakih 15.000 delavcev. — Na Dunaju socialistični shod radi sedanjega položaja. — Spopad med klerikalnimi policisti in delavstvom, kri in mrtveci. — Brazilska provinca Rio Grande proglasila neodvisnost.

Četrtek, 24. avg.: V Belgradu zborovanje invalidov, ki so izročili vladi ultimatum, naj do 1. septembra izpolni njihove zahteve. — V Salgu Tavranu na Ogrskem zastavkalo 40.000 rudarjev. Proti njim nastopila katoliška vlada po belgrajskem receptu. — Poštni nameščenci na Španskem zopet šli na delo, ker jih je vlada radi nesolidarnosti lahko steroziral. — Šef irske vlade Collins od upornikov ubit. Padel vstaški vodja, znani Devalera. Kar niso dosegli Angleži proti Irce, dosežejo Irce proti Irce, pri čemer jim bo najuspešneje pomagal verski fanatizem. — V Rusiji zopet aretirali voditelje inteligence. — Iz Batuma poročajo, da Enver paša ni padel, pač pa so njegove čete uničene. — Stavka usnarjev v ptujski »Petoviji« z uspehom končana.

Petek, 25. avg.: V Tesliču in Ostružici v Bosni zastavkalo 1200 kovinarjev. — V Belgradu so začeli z Grki in Rumunci pogajanja glede skupne blokade

proti Bolgariji. — Novi izvidi poročajo, da je na Češkoslovaškem 600.000 nezaposlenih.

Sobota, 26. avg.: Pričetek pogajanj med trboveljskimi rudarji in premogokopno družbo. — Francoska preklicala izgon Nemcev iz Alzacije-Lorene. Zaplenili jim premoženje. — Sovjeti v Odesi se odcepili od Moskve in proglasili neodvisnost. — Moskva dala angleški kapitalistični družbi »Russo-Asiatic« ogromne koncesije za izkoriščanje nairazličnejših rudnikov.

Nedelja, 27. avg.: Pogajanja radi slovenske rudarske stavke ob 2. zjutraj zaključena brez tistih uspehov, ki bi jih rudarji v tem ugodnem času lahko dosegli. Krivda je na raznih »neodvisnih«, narodnosocialnih, klerikalnih in liberalnih delavskih laži-voditeljih, ki so se, ne vemo iz kakšnih namenov, »ustrašili« terorističnega nastopa vlade (spomni se na Bosansko Dubico!) in niso poslušali prigovarjanja naših socialističnih zastopnikov. Niti tega niso marali slišati in zahtevati, naj družba pokaže knjige.

Politične vesti.

+ V Ljubljani je 29. t. m. zborovala komisija za prekmurske železnice, ki je sklenila takoj pričeti z gradbo železnice Murska Sobota-Ljutomer-Ormož.

+ Srbski kmetje odidejo v ponedeljek, 4. t. m. na poučno potovanje v Slovenijo. Ogledali si bodo ljubljansko okoličje, Bled in pa štajerska mesta.

+ Belgrajska »Tribuna« poroča, da bo Narodna banka vzela iz prometa nove bankovce po 10 Din, ki so jih pred kratkim izročili prometu. Iz prometa jih bodo vzeli zaradi tega, ker se otira z njih barva. Bankovce so naredili v Ameriki, zato pa je bila tudi cena ameriška. Vsak bankovec stane namreč državo okoli 15 K. Bankovce bodo uničili, stroške bo pa morala plačati država. Kakor je znano, se je pred prevzetjem teh bankovcev izrekla zelo pohvalno posebna komisija, ki so jo poslali iz Belgrada. Obeta se nam torej senzacionalni proces, ki ga pa ne bo dobila naša država. Delavno ljudstvo, poskrbi pri bližajočih se volitvah, da nam ne bodo več županili ministri, ki so krivi vsega našega gorja, če ne upoštevamo deistva, da si ti samo krivo svojega gorja, ker se ne brigaš za politiko in ne poskrbiš, za izvolitev socialističnih zastopnikov!

+ Delo ministra Pucija. »Tabor« glasilo mariborskih demokratov, je objavilo 29. t. m. sledečo brzojavko: Včerajšnji »Balkan« napada pod naslovom »Državo ogroža lakota« na uvodnem mestu samostojne kmete, kojih klub naziva klub izsiljevalcev. Posebno pa napada ministra za poljedelstvo Pucija, češ, da nič ne dela, in še to, kar stori, je proti zakonom. Kot minister za poljedelstvo je predvsem poklican za pobijanje draginje, dozdevno pa dela ravno nasprotno. Ni hotel izdati prepovedi izvoza živine, kar bi bilo v interesu države, ker tudi sam z nekaterimi svojimi prijatelji izvažal in tihotapi živino, posebno v Italijo. On sam je angažiran pri večjih klavnicah. Vlada naj sama vzame v roke ta resor in naj prepove državo v državi, kakor je Slovenija. (?) Vlada naj zabrani izvoz živine in mesa in podvzame najostrejšo mere zoper tihotapstvo, ki se je posebno v Sloveniji silno razpaslo. — »Balkan« zahteva posebno anketo, ki naj ugotovi vse nekorektnosti, ki jih je zakrivil minister Pucij in naj se izroči sodišču. Zahte-

va nadalje tudi, naj vlada s tem ne čaka na povrat ministrskega predsednika Pašiča, temveč naj stori to brez odsotnih ministrov. — Priobčujemo brez razlage, ki si jo naj bralci sami naredijo.

+ V Jugoslavijo bo odposlala v bližnjih dneh Nemčija okoli 85 lesenih hiš, ki jih bo prejelo ministrstvo za socialno politiko na račun reparacij. Radovedni smo, katerim ljudem jih bo ministrstvo poklonilo.

+ Italijanski časopisi spletkarijo na vse mogoče načine proti pogodbi Českoslovaške z Jugoslavijo. Pomagajo jim madžarski listi.

+ V Teplice-Šanovu je prišlo ob priliki zborovanja nemškega katoliškega zbora do krvavih nemirov. Več oseb je težko ranjenih. Katoliki so bili prisiljeni sneti svoje zastave in se raziti.

+ Sovjetska vlada prične izdajati začetkom septembra revijo »Žurnalist«, ki bo posvečena časnikarskim vprašanjem. Stalni sotrudniki te nove revije bodo: V. Bahmatjev, M. Buharin, A. Lunarski, K. Radek, M. Ljemaško, Trocki in še več drugih duševnih delavcev.

+ Amsterdamska strokovna internacionala je poslala laški pismo: »Amsterdam, 14. avgusta 1922. Ministrskemu svetu kraljevine Italije. Gospodje! Tekom svojega zadnjega zborovanja, ki se je vršilo 10. in 11. avgusta v Amsterdamu, je urad mednarodne sindikalne zveze, ki združuje v sebi okoli 25 milijonov organiziranih delavcev iz večine držav v Evropi, Kanadi, Južni Ameriki in Južni Afriki izvedel o delovanju fašistov, ki že dolgo časa napadajo delavske organizacije v vaši deželi. Naš urad je presenečen radi zares preveč prizanesljivega in nepojmljivega zadržanja vaše vlade napram gibanju fašistov, katerih tolpe pod raznimi pretekami in nekažnjeno rušijo poslopja delavskih sindikalističnih zadrug in delavskih časopisov, zakrivljajoč istočasno in skoraj vsak dan umore nad osebnimi voditelji delavskega gibanja. Ta zares krivični položaj vzbuja v čezdalje večji meri upravičeno ogorčenje delavstva iz vseh dežel, ker ne more razumeti, kako je mogoče, da se italijanske sindikalistične organizacije, katerih delovanje je pri sedanjih gospodarskih okoliščinah brez dvoma koristno, morajo napadati in preganjati in da se njihovim voditeljem stalno grozi s smrtjo, ne da bi vaša vlada niti v najmanjši meri kaj poskrbela za njihovo varstvo. Naš urad dviga v imenu svojih organizacij in organizirancev najodločnejši protest proti ravnodušnemu zadržanju vaše vlade napram fašistom in njihovem zločinskemu obnašanju, in protestiramo s tem večjo odločnostjo in s tem večjim razlogom, ker je vaša vlada eden izmed najvplivnejših članov Zveze narodov in ker je kot takšna podpisala tisto versaillesko mirovno pogodbo, katere čl. 13 določa, da morajo člani Zveze narodov jamčiti delavcem svobodo združevanja in da jim mora biti zagotovljen tudi primeren obstanek. Dovoljujemo si torej poslati vam nujen poziv, naj podvzame vaša vlada potrebne mere in naj drži besedo, ki jo je dala v Versaillesu, in naj v čim krajšem času zaščiti imetje sindikatov in zadrug kakor tudi življenje delavcev in njihovih voditeljev proti zločinom fašizma. V pričakovanju, da sprejmete naš poziv ostajamo, gospodje, z odličnim spoštovanjem. — Urad mednarodne sindikalistične zveze.« Laška vlada še ni odgovorila na to pismo, pač pa na tajništvo fašistovske stranke, ki poziva laško vlado v posebnem proglasu, naj brani kot uradna zastopnica države, svojo moralno neodvisnost. Proglas zaključuje: Italija ni kolonija nikogar, najmanj pa socialističnih internacional.

+ V Havru, kjer stavkajo pristaniški delavci, je prišlo do prelivanja krvi. Stavkajoči so postavili barikade, toda vojaštvo jih je užugalo. Zaprli so stavkovni odbor s tajnikom kovinarjev vred. Ferrejem. »Confederation Generale« je zaključil, da ne bodo proglasili splošne stavke, pač pa da bodo uprizorili po vseh francoskih mestih v nedeljo, dne 3. septembra velike protestne zборе. V Parizu vlada velika razburjenost. Razen policije in republikanske garde je alarmirano tudi pariško vojaštvo.

+ Na Švedskem se je ljudstvo pri glasovanju preteklo nedeljo, izreklo z okoli 900.000 glasovi proti točenju alko-

hola. Parlament bo sklepal končnoveljavno.

Nočemo nediscipliniranih udov v stranki!

»Naprej« (št. 190.—193.) je objavil članek sodr. Kocjančiča iz Maribora, ki ga podajamo na kratko onim našim bralcem, ki »Napreja« ne berejo. Podajamo ga pa zato, ker se obrača proti vsem preostlim pojavom nediscipliniranosti posameznikov in nekih organizacij nasproti stranki in ker se en tak pojav, »Enakost«, o kateri razpravlja, tiče neposredno tudi »Ljudskega Glasu«. Mi socialisti smo na trboveljskem zboru sprejeli načelo javne kritike tudi o naših zadevah, ker ima razumljivo le buržoazija povod da ne prinaša svojega perila na solnce. Zadnji čas je, da to načelo uporabimo tudi za tiste zadeve, o katerih smo s prizadetimi med štirimi stenami že dovolj debatirali, ne da bi dosegli pri njih spoštovanje do strankinih zakonikov, ki jih je sprejela in potrdila večina socialističnega delavstva na trboveljskem kongresu. Po tej javni kritiki šele bo delavstvo moglo dovolj objektivno soditi in obsoditi na bližnjem drugem kongresu.

V tem smislu govori tudi sodr. K. v uvodu k svojemu članku. Potem preide na specialni pojav »Enakosti«, ki so jo začeli na novo izdajati nekateri sodrugi v Mariboru. Ugotavlja, da je list izšel brez privoljenja in celo proti sklepom strankinih inštant, ker so ga zapovrstjo obsodili: trboveljski kongres (strankina večina z večino organizacij v mariborskem okrožju vred), dalje celjska okrožna konferenca (pri tej se je postavila proti »Enakosti« večina okrožij v bodoči mariborski oblasti), potem pokrajinski odbor na raznih sejah (ki ima po obeh statutih in po zopetnih sklepih celjske partijske konference polno moč do prihodnjega kongresa), končno pa še glavni strankini odbor na celjski partijski konferenci. Sklepov je bilo torej dovolj in proti njim ne velja nič sklep mariborske okrožne konference, ki ji lahko očitamo povrh še razne ilegalnosti nasproti pravilnikom. Izdajatelji »Enakosti« so torej kršili svojo dolžnost, ker se niso pokorili sklepom teh inštant. »Enakost« kratkoma ni strankini list, najmanj pa, da bi bil obvezen namesto »Ljudskega Glasu«.

V nadaljevanju navaja kodr. K. par svojih razlogov proti »Enakosti«. Predvsem bo škodovala navzlic govorjenju svojih izdajateljev našemu tisku. Najsilnejši dokaz je to, da stoji v nji sami čisto razločno, da bo pobrala »Ljudskemu Glasu« naročnike. »Naprej« so s strani Maribora doslej celo sabotirali, še manj pa mu je pričakovati pomoči (predvsem nuinega dopisovanja) sedaj, ko bi vsaka takšna pomoč »Enakosti« škodovala. Čeprav bi izhajala »Enakost« s privoljenjem stranke, bi vendar ne samo naš tisk, ampak cela stranka zašla v silno zagato. Prva posledica bi bila, da dobimo namesto sedanjega enega slovenskega socialističnega lista, ki je potrdilo enotnosti med industrijskim in poljedelskim proletariatom (»Naprej« in »Ljudski Glas« v enem listu), tri liste ki bi morali iz finančnih razlogov v kratkem umreti. Sodr. K. dokazuje to s tehtnimi dokazi. Med drugim navaja, da bi organizacije z denarno pomočjo danes ne mogle več pomagati, tiskovni skladi bi bili kaplja v morju, poleg tega pa je trboveljski kongres vse zbirke, če niso za nujne potrebe, kot ne-socialistično miloščinarstvo zavrzel. Na-

ročnikov pa vsi trije skupaj ne bodo toliko dobili, kolikor jih imata danes »Naprej« in »Ljudski Glas« — če jih bo vsak le en del imel, potem pa bo deficit — to je smrt. Treba samo pomisliti na današnje žalostne razmere med proletariatom.

Še hujše bi bile posledice za enotnost v stranki. Dnevnik bi moral v kratkem prenehati. V tem času, ko smo sredi tako napetih, vsak dan novih dogodkov, bi to pomenilo, da pademo za dvajset let nazaj — v nič. A kaj, če bi druga okrožja in posamezna gnezda tudi zahtevala svoj list z isto pravico kakor Maribor? Ne sme priti do skrajnega zavoljo par ljudi, ki so izjavili po celjski partijski konferenci, da so brezpogojno disciplinirani, v dejanju pa kažejo, da so zastopniki ideologije, da je Kurja vas več kot zemeljska obla, da je njih organizacija neprijetno več ali vsaj nekaj čisto zase nasproti drugim organizacijam, zato mora imeti svoj posebni red. Ta ideologija je zadnjič pri »splošni« stavki v Italiji razbila tamošnje socialistično gibanje, vendar se navzlic takim primerom uvaža med nas. Sodr. K. pozivlja nositelje te ideologije, naj brez nadaljnega odlašanja natančno izvrše svoje dolžnosti in se pokore pravi socialistični ideologiji.

Tukaj smo navedli seveda komaj senco tistega kar je v članku, niti sence pa od dokazov, ki jih navaja sodr. K. za svoje trditve z logiko ki ne potrebuje nobene besede več. Od sodrugov ne želimo drugega, kot da si članek preberejo, ampak tako, da se potrudijo razumeti vsako misel. Kdor bo vsako misel razumel, bo tudi vedel, da je treba za stranko delati vedno čisto naravnost in z ljubeznijo do tistega, kar si je stranka v teh letih dobrega pridobila. Vsaka osebnost bo izginila, če bo tudi vsakdo pri vsakem dejanju pomislil, ali žnjim koristi celoti, in se potem podvrže koristi celote. To in nič drugega je smisel tiste discipline, ki jo mi povsod zagovarjamo in zahtevamo.

DELAVNO LJUDSTVO! SODRUGI!

Naročajte dnevnik »Naprej«, ki stane samo 12 Din mesečno ali vsaj tednik »Ljudski glas« za 3 Din mesečno. — Poostrite najboljše orožje razrednega boja — naš tisk!

Če pridobi vsak še samo enega naročnika, bomo še enkrat tako močni — za toliko bo pa tudi oslabela moč nam sovražnega tiska!

Izreži, izpolni, dai v ovitek, prilepi znamko za 10 par in odpošlji odprto kot tiskovina na naslov: **Ljubljana, poštni predaj 168.**

(Če si že sam naročnik, oddaj ta naročilni listek prijatelju, ki še ni naročnik niti »Napreja« niti »Ljudskega glasu«.)

Naročam dnevnik »Naprej« tednik »Ljudski glas«* od

* Česar ne želiš, prečrtaj.
na ime:
poklic:
kraj:
pošta:
Priložite poštno položnico, da pošljem naročnino.

V 1922.
dne
lastnoročni podpis.

Naročnikom! Zaradi naraščajoče draginje smo prisiljeni zvišati naročnino vsaj nekaj. Vemo, da delavno ljudstvo težko živi, vendar moramo. Tiskarna nam

je od januarja že trikrat podražila tisk, za 67% je zdaj dražje nego takrat.

Od 1. septembra dalje bo veljal »Naprej mesečno 12 Din.« »Ljudski Glas« pa mesečno 3 Din.

Posamezne številke se bodo prodajale po 1 Din.

Obenem prosimo zamudnike, naj plačujejo pravočasno. Mnogo nereda, truda in škode nam povzročajo z zastanki. Zavedni proletarci vedo, da morajo tembolj brusiti svoje orožje, čim hujše se jim godi.

Po sklepu načelstva:

Uprava »Napreja« in Pokrajinsko tajništvo SSJ in KDZ.

Dnevne vesti.

Čim bolj raste draginja, tem večje dobičke imajo banke. Čim večje dobičke imajo banke, tem večje podpore dobivajo časopisi, ki draginjo delajo. Čim več podpore dobivajo ti časopisi, tem lažje plačujejo svoje priganjace, med katere je stopilo tudi že mnogo delavstva in uradništva, ki ga sili beda k postranskim zaslužkom. Lačen človek proda za kos kruha tudi dušo! Ne očitajte mu tega, pomagajte mu! Razširjajte proletarsko zavednost, krepite naše organizacije, delajte za naš tisk. To je najuspešnejši boj proti draginji.

Rudarska stavka je trajala 1 teden in končala s precejšnjim uspehom za rudarje. Največji uspeh pa ni v tem, da so se rudarjem povišale mezde, več je vredno spoznanje, ki odpira rudarjem oči in jih usposablja za nadaljni boj. Posebno »Jutrovce« so spoznali! Pa ne le rudarji, tudi drugi so se pri tem marsičesa naučili.

Rudarje in železničarje je hotelo »Jutro« nahujskati druge na druge. V polemiki z »Naprejem« je »Jutro« dokazovalo, da bi rudarji ne stavkali, če bi ne bili nahujskani, ker imajo dovolj zaslužka. Kaj bi rekli železničarji, če se rudarjem položaj izboljša? Sploh je trdilo »Jutro«, da so rudarji najboljšje plačano delavstvo. Zdaj pa, ko so rudarji prejeli zvišanje, vprašamo mi: Kaj porečejo železničarji? Zdi se nam, da jim je zdaj »Jutro« dolžno pomagati. Kar piše naj Žerjavu, pa bo...

Uradnikom priporočamo, da premišlujejo o rudarski stavki prav tako, kakor železničarji. Ker imajo višje šole, bodo se bolj občutili, da so jim rudarji storili s svojo požrešnostjo veliko krivico...

Vseemu ljudstvu, ki čuti med in mleko blažene Jugoslavije, priporočamo, naj moli še en očenaš za Žerjava, ki naj nam vodi socialno politiko še dolgo v tej blaženi smeri...

Kdo hujska stan proti stanu? Mi? Ali mar zato, ker smo zahtevali točnih računov, ker hočemo, da vsi stanovi drug za drugega vedo, koliko kdo dela in koliko kdo zasluži? Ali je to hujskanje? Počasi spregleduje ljudstvo, a spregleduje pa, in to je dokaz, da bo tudi spregledalo. Dajte nam volitve!

Lopovščina tiska. »Slovenec« piše 30. avgusta v uvodniku o valutnem vprašanju prav tako, kakor smo mi pisali že od lanskega leta. Pri tem se krega na Hrivate, češ, da so misel ukradli iz »Avtonomista«. Bog se usmili teh poštenjakov!

Obiskovalcem II. Ljubljanskega velesejma, ki se vrši od 2.—11. septembra v Ljubljani na posebnem prostoru obsegajočem okoli 70 večjih in manjših zgradb daje vsakovrstne informacije urad II. ljubljanskega velesejma ter tem preskrbi

proti predhodnemu naročilu tudi stanovanje. V to svrhu naj stavijo obiskovalci točno addresso ter dan prihoda in čas nameravanega bivanja v Ljubljani stanovanjskemu odseku ljubljanskega velikega semnja.

II. ljubljanski velesejem, ki se vrši v času od 2.—11. septembra v Ljubljani je posebne važnosti za naše poljedelce. Upoštevajoč agrarni značaj naše kraljevine, je sejmska uprava skrbela za to, da najde poljedelec poleg raznovrstnih industrijskih in obrtnih izdelkov na II. ljubljanskem velesejmu vse, kar rabi za svoje gospodarstvo. II. ljubljanski velesejem bo tedaj najboljša prilika za nakup vsakovrstnih gospodarskih potrebščin, poljedelskih strojev raznega orodja, raznih umetnih gnojil, vsakovrstnega blaga itd. Legitimacije za poset II. ljubljanskega velesejma, ki upravičujejo tudi do polovične vožnje po vseh železnicah kraljevine SHS se dobe pri vseh novčanih zavodih v vseh večjih mestih za ceno Din 40.

Ljubljana.

Ljubljanski trg. Z blagom je trg dobro založen. Pričakovati je, da bo sedanja določitev carine na izvoz živil ugodno uplivala na zaježitev neprestanega naraščanja cen. Želeti bi bilo le, da bo centralna vlada energično vstrajala pri dosedanjih naredbah. — Kvaliteta govejega mesa se je zdajno izboljšala. Goveje meso I. vrste 60 do 64 K, II. vrste 50 K, III. vrste 36 K. Vseh treh vrst mesa je zadostno na razpolago. Posamezne zahteve iz občinstva, da bi se uveljavile v vseh mesnicah samo najnižje cene, so neumestne, ker bi se s tem povzročila samo prodaja mesa III. vrste, kar bi ne bilo nikomur v prid. Telečje meso 58 do 60 K kg, koštrunovo 36 do 40 K, prašičevo meso I. vrste 100 K, II. vrste 94 K, slanina 144 kron, čista mast 160 K. — Cena moki v detajlni razprodaji (št. 0) 32 K (št. 2) 29 K, krušna 24 K; cena žitu in moki v nakupovalnem področju je 27 K za kg št. 0. Pričakovati je padca cen moka za nekaj kron pri kilogramu. Ržena moka 24 K, koruzna moka 18 K, ajdova moka I. vrste 36 K, II. vrste 32 K, ješprenj 40 kron, kaša 26 K, fižol stari 20 K, riž 44 K, leča 44 K, otrobi 12 K. — Mleko 12 K liter, čajno maslo 240 K kg, kuhano maslo 180 K, jajce 5 do 5.50 K, piščanci 60 do 80 K. — S sadijem je trg zelo obilo založen. Jabolka 10 do 16 K kg po kvaliteti, na kmečkem trgu po 5 do 10 K kg, hruške 8 do 20 K kg, grozdje 36 do 60 K kg, češplje 10 do 12 K kg, solata 1 do 5 K glava, kumare 2 do 6 K kos, buče 2 K, fižol zeleni 10 do 12 K, zelinate glave 5 do 10 K, kislo zelje 20 K kg, kislja repa 14 K, krompir 6 do 7 K. Glede preskrbe Ljubljane s krompirjem na debelo bi bila umestna delna preskrba od strani mestne aprovizacije, ker se je batji da domači krompir ne pride v zadostni množini na trg vsled pomanjkanja in draginje krme.

Maribor.

Kadar zgrabiš lažnjivca pri njegovem poslu, prične psovati ali pa bo molčal. »Tabor« bo začel psovati ali pa bo molčal — kakor zadnjič, ko smo mu pomolili dokumente njegovega denunciranja pod nos. Pričakujemo pa preje, da se razburi s krepkimi besedami iz svojega žurnalističnega leksikona, ko ga postavimo na odgovor zaradi neke notice v zadnji številki, v kateri poroča, da je stavkujoče delavstvo v ptujski »Petoviji« padlo na kolena, sprejelo vse pogoje delodajalcev in tudi akordno delo. »Tabor« pristavlja v žargonu, ki ga je njegov bratec »Jutro« izumil za priliko rudarske stavke, da je tega delavskega neuspeha kriva demagogija voditeljev, ki vodijo delavstvo od poraza do poraza. Odveč bi bilo, če bi hoteli »Tabor« pozvati, naj pove resnico, da

čepi po končani stavki v »Petoviji« na kolenih delodajalstvo z njemu prijazno vladno liberalijo vred, ne pa delavstvo, in da je to delavstvo ravno glede akordnega del doseglo, kar je hotelo. »Tabor« bi takega popravka svojim ovnom itak ne priobčil. Tem bolj: njegovi ovni berejo gotovo tudi druge liste, jim bo vsaj zdaj dana prilika, da se iz teh pouče, kako jih informira njih »lajbžurnal«. To bodo delali velike oči, ko zvedo, da vodi demagogija socialističnih voditeljev — pri nas jih imenujemo organizacije — delavstvo od zmage do zmage in nikamor drugam! Ne moremo pa nič za to, če stopica »Tabor« s kratkimi nožicami ene izmed znanih krščanskih nečednosti, pa pride resnica, to je mi, in mu čisto brezobzirno pomečka kurje očesa.

Podružnica osrednjega društva kemičnih delavcev in sorodnih strok v Mariboru priredi 3. septembra 1922 na vrtu gostilne Skaza (»Pri gozdnem Tončku«) na Betnavski cesti 72 vrtno veselico, pri kateri nastopi pevsko društvo »Svoboda« in telovadno društvo »Sloga«. Svira godba pekrske požarne brambe. Začetek ob 3. popoldne, konec o polnoči. Vstopnina v predprodaji 3 Din, pri blagajni 4 Din.

Veliko protestno zborovanje proti draginji sklicuje za nedeljo, 3. septembra tukajšnja krajevna politična organizacija SSJ. Vršil se bo v Gambrinski dvorani ob 9. dopoldne. Na dnevnem redu: draginja in obdavčenje živil; občinska politika. Govore ss. poslanci in zastopniki občinskega kluba. Sodrugi naj se tega zborovanja udeleže v častnem številu.

Ptuj.

Ptuj. V nedeljo, 27. t. m. se je vršil občni zbor krajevne politične organizacije. Po obširni debati o raznih vprašanjih se je izvolil nov politični odbor, sestojč iz sledečih sodrugov: Šegula, Uratnik, Gabrijel Rozman, Tomanič, Presl, Pintarič, Kralj, Pigner, Kramarič, Lazar in Komavli. Med drugim se je sklenilo oživetiti agitacijo v ptujskem okraju posebno v krajih, kjer ni še naših organizacij. V to svrhu pozivamo sodruge in somišljenike v ptujskem okraju, naj javijo njih naslove tajništvu krajevne politične organizacije v Ptuj, ki bo stopila z njimi v stik v svrhu ustanavljanja novih organizacij oziroma podružnic »Kmetko-delavske zveze«.

Volilni imenik. Vse sodruge opozarjamo na volilni imenik, ki je stalno razporejen na mestnem uradu. Vsak naj se prepriča, ali je vpisan in naj pogleda, če so vpisani njegovi znanci. Informacije glede volilnega imenika daje tudi odbor politične organizacije.

Iz stranke.

Neredne organizacije pozor! Po sklepu seje načelstva z dne 23. avgusta bomo vse organizacije, ki do 15. vsakega meseca še niso obračunale za pretekli mesec, imenoma objavili v prvem »Ljudskem Glasu« po 15. vsakega meseca, tako da ne bo nesporazumov pri potrjevanju delegatov na strankin zbor. — Da ne bodo neredneži v zadnjem trenutku presenečeni, jih opozarjamo na § 23. org. pravilnika, ki se glasi: Vsaka organizacija, ki je pravilno obračunala za zadnje 3 mesece pred dnevom sklicanja ima pravico do enega delegata, večje organizacije pa za vsakih 50 članov do enega, pri čemer se ostanki pod 30 ne upoštevajo, 30 ali več članov pa se šteje za 50. Število delegatov se računa na temelju povprečnega števila članov v zadnjih 3 mesecih. — Za vsakega delegata naj bo izvoljen tudi po en namestnik. — Opozarjamo pa tudi na druge določbe pravilnika, posebno tiste, ki določajo, kdo sme biti izvoljen za delegata tako n. pr. na § 28. org. prav., ki se gla-

si: Za delegata sme biti izvoljen le tisti član, ki je naročen na kak strankin politični list (»Napreje«, »Volksstimme« ali »Ljudski Glas«) in je že najmanj tri leta organiziran. Člane, ki še niso tri leta organizirani, smejo voliti le organizacije v tistih krajih, kjer prej ni bilo organizacije niti SSJ niti KDZ. — Če je kje kak odbor kriv, da ne vrši organizacija svoje dolžnosti, naj se člani pobrigajo, da se to popravi. Organizacija delavnega ljudstva je edina pot do končne zmage. Kdor to ve, pa vendar iz komodnosti ne skrbi za napredek organizacije, ta ni vreden, da je njen član, zato naj bo brez članskih pravic. — Organizacije, ki žele vplivati v odločilnem trenutku na delo v stranki naj vršijo vsestransko svojo dolžnost, sicer bo vsa »opozicija« zaman! — Pokrajinsko tajništvo SSJ in KDZ, v Ljubljani, poštni predal 168.

Spodnja Šiška. Danes, v sredo, 30. t. m. se bo vršil članski sestanek krajevnih političnih organizacij SSJ v Spodnji Šiški. Dnevni red zelo važen, med drugim so reklamacije v volilnih imenikih. Točnost dolžnost. — Odbor.

Braslovče. Člani pozor! V nedeljo dne 3. septembra se bo pobirala članarina od 8. zjutraj dalje v tajništvu krajevnih organizacij KDZ v Rokovljah št. 38. Vsak član naj prinese s seboj člansko izkaznico vsled revizije znamk. Sodrugi, ne odlašajte, ker ovirate s tem samo redno delovanje odbora in zadržujete sebi in organizaciji polnomočne pravice. — Odbor.

Krajevna pol. org. KDZ v Mislinji sklicuje za dne 10. septembra ob 13. popoldne v gostilni Iršiča Javen pol. shod. Sodrugi skrbite za obilno udeležbo. — Odbor.

Shodi: V nedeljo, dne 3. septembra se bodo vršili sledeči shodi:

V Mozirju po prvi maši v gostilni g. Strmška. Referenta ss. Koren in Leskošek.

V Gornjemgradu ob 3. popoldne na trgu. Govori sodr. Leskošek.

V Ljubnem ob 3. popoldne na trgu. Govorita ss. Koren in Čebular.

Sotrpni vsi na shod!

Po sklepih zadnjega okrožnega zbora bo organiziralo okrožno tajništvo srezke zbere in sicer: 8. septembra za slovenjegraški srez v Velenju. Referenta ss. Koren in Mlinar. Za Konjiški srez v Poljčanah. Referenta ss. Čebular in Felician. Za Gornjegrajski srez v Mozirju. Referenta ss. Leskošek in Jelen. 10. septembra. Za Rogaški srez v Šmarju pri Jelšah. Referenta ss. Koren in Mlinar. Dnevni red teh konferenc bo: 1. Razgovor o volitvah. 2. Volitev kandidatov v srezko in oblastno skupščino. 3. Volitev srezkega strankinega odbora. 4. Razno. Dne 3. septembra pa bodo v Gornjegrajskem okraju shodi. — Okrožno tajništvo SSJ in KDZ v Celju.

Vestnik Svobode.

Mislinje. V nedeljo dne 10. septembra popoldne se bo vršil v gostilni g. Iršiča ustanovni občni zbor izobraževalnega društva »Svobode«, podružnice v Mislinju. Pozivamo tem potom vse sodrugi in prijatelje, ki se zanimajo za izobrazbo delovnega ljudstva, da pridejo k polaganju temelja našemu izobraževalnemu delu, ki je predpogoj vsega nadaljnjega delavskega gibanja.

Dopisi.

Tržič. V predilnici Glanzmann in Gasner imajo delavke vt kalnem oddelku ja-

ko prijaznega nadmojstra, g. Böhma. 23. VIII. so se delavke zbrale, da bi po končanem osemurnem delu odšle skupno domov. Tedaj je prišel ta prijazni gospod in jih je hotel prisiliti, da bi delale čez uro, ker se je pred nekaj dnevi pokvaril obrat in se zaradi tega nekaj ur ni delalo. Delavke pa tega niso mogle, ker so bile prepozno obveščene, hotele pa tudi niso, ker je ta gospod že večkrat zakrivil, da niso dosegle zvišanih plač. Ker torej delavke niso hotele ubogati, jih je začel psovati in je celo nekatere delavke z roko suval. Ne bomo me delavke tega človeka dolgo trpele. Če ne bo drugače, ga bomo pred tovarno postavile, da bo videl, kje je njegova domovina.

Križe pri Tržiču. Tukaj smo dobili novega kaplana; to ni seveda nič posebnega, toda pogledimo si, kakšen je ta mož. 19. VIII. je šel od nekega bolnika iz Pristave. Med potjo je srečal mladenko, ki je prišla iz tovarne Glanzmann in Gasner. Vprašal jo je, kaj in koliko časa dela v tovarni. Rekla mu je, da dela 8 ur na dan. Kaplan pa je nato ogorčeno rekel, da je 8 ur dela premalo. Proletariat ve, da je vsa klerikalna klika proti osemurniku. Kaplanček se drzne povedati, da je 8 ur garanja na dan premalo. Koliko pa dela on? Samo pol ure na dan. Drugače pa zapeljuje delavstvo in ga pogreza v duševno temo. Vse kar vidimo je ustvarila delavska roka. Dela njegovih rok pa ne more nikdo videti, vsaj delavstvo nima od njega nobene koristi. Delavstvo v klerikalnih organizacijah odprti vendar oči in pogled, da je tvoje mesto v socialističnih strokovnih organizacijah, ne pa v klerikalnih buržoazijskih!

Mislinje. Podpisani se iskreno zahvaljujem vsem sodrugom in dobrotnikom v Mislinju in Št. Ilju za meni podeljeno podporo v znesku 400 K za časa moje bolezni. — Ivan Prauhart.

Konjice. V nedeljo, dne 27. avgusta t. l. smo pri nas ustanovili krajevno organizacijo KDZ. Tužen kraj so naše Konjice. Črne izpod hriba pa do kolodvora, kjer moraš dati za 10 egiptovskih cigaret 19 K mesto 13 K. Ta črna barva pa je tako čudna, da se že petelini smejejo na gnoju. Svoječasno je bilo vse nemško, tako nemško, da je konjiška gora pokala, kadar so g. Lavrič razobesili črno-rdečorumenasto zastavo. Danes se pa je malo spremenilo, toda samo v toliko, da so konjiški Nemci postali klerikalci. V Trbovljah so g. dr. Gosar rekli, da so bolj ševik, v Konjicah pa g. duhovni oče raje držijo z g. Lavričem, samo, da lažje trgajo in odirajo naše delavno ljudstvo. Ljudje, tisti trpini pa so bili reveži. Toda prišli so do spoznanja. Na črnem trgu se je pojavila rdeča barva. To je barva borbe za pravice. Malo jih že v oči bode. Bodlo jih pa šele bo, ko bo naša mlada organizacija razpredla svoje nitke. Sedaj smo pričeli politično. Pa tudi strokovno ne bomo pozabili, da ne boste rekli, da nismo od muh. Takrat bo pa Konjiška gora počila in vas krvosese pokrila, ker vas bo sram pred proletarcem. Čez sedem let gotovo. — Na novo organiziran Konjičan.

Braslovče. Kakšne ljudi, ki se štejejo mogoče še med inteligenco, imamo pri nas, naj pokaže sledeči slučaj: Dne 8. t. m. je šel predsednik krajevnih organizacij KDZ s. Korošec, mimo Vrankovičove gostilne, ki seveda stoji ob javni cesti, pa ga je nahrulil g. Vrankovič, češ, da samo postopa in da ni KDZ nič drugega, nego org. postopačev. Da je to infamna laž in grdo obrekovanje, mi bo vsak pri-

trdil, kateri pozna naše sodrugi. Da pa vsem ne raste trebuh tako kot g. Vrankoviču in da nimamo vsi takih posestev, da bi jih skoro zastonj dobili kot on, si pa ne moremo pomagati. Ker so pa naše organizacije od vlade, to je od naših oblastih, kot resna stranka pripoznane in potrjene, si enkrat za vselej prepovemo takšno nesramno izzivanje. Prosimo pokrajinsko tajništvo, naj poseže vmes ter naj pouči tega sovražnika naših delavcev, da mi nismo nobena organizacija postopačev, temveč stranka trpinov, ki se le s težavo bori za svoj obrtanek. Če pa g. Vrankovič delavce težko dobi, bo že vedel zakaj. Opozarjamo pa naše sodrugi, naj se ogibljejo te gostilne, ker omenjeni gospod se je že večkrat izjavil, da ne reflektira na naš obisk, torej na obisk delavskega ljudstva. V tem oziru mu pa ja lahko pomagamo. — Delavec.

II. veliki sejem v Ljubljani se vrši letos v času od 2.—11. septembra in bo letošnja prireditev lanskoletno izdatno nadkrijevala. II. ljubljanskega velesejma se udeleži skupno 750 razstavljenec v sledečih skupinah: strojna industrija, izdelki iz železa in jekla, ostali kovinski izdelki, poljedelski stroji, avtomobili in dvokolesa, elektrotehnika in razsvetljava, kozmetika, farmacevtski in kirurški izdelki, grafika, kartonaža in pisarniške potrebščine, pohištvo in stanovanjska oprema, ostala lesna industrija, usnje in konfekcija usnja, tekstilna industrija, tekstilna konfekcija, perilo, klobuki, slamniti, ki, vezenine lončena roba, majolika, fayence, galanterija, bijouterija, draguljarstvo, fina mehanika, kemična industrija, industrija živil, poljedelstvo, stavbarstvo. Blago bo razstavljeno v okroglo 70 velikih in malih paviljonov, postavljenih na posebnem za to prirejenem sejmishču, ki obsega nad 40.000 m². Priporočamo industrijem, trgovcem in obrtnikom zlasti pa poljedelcem, da ne zamudijo te ugodne prilike, da obiščejo II. ljubljanski veliki sejem, ker imajo pri tem krasne možnosti za nakup svojih potrebščin. Legitimacije za poset II. ljubljanskega velesejma, ki upravičujejo tudi do polovične vožnje po vseh železnicah kraljevine SHS se dobe za ceno Din 40 pri vseh novčanih zavodih v vseh večjih mestih.

II. Ljubljanski veliki sejem od 2. do 11. septembra 1922. Inspektorat državnih železnic v Ljubljani nas je ravnokar obvestil da naj vsi tisti obiskovalci Ljubljanskega velesejma, kateri na svoji podmači železniški postaji niso dobili na podlagi legitimacije polovične vožnje, ampak so morali kupiti cel vozni listek, ta listek obdrže ter ga torej ne oddajo pri dohodu v Ljubljano na kolodvoru. Ta listek v zvezi s sejmisko legitimacijo in znakom daje potem pravico na brezplačno povratno vožnjo.

Gospodarstvo.

Vrednost denarja. 1 dolar velja 88 Din. 1 lira 4.05 Din. 100 avstrijskih kron pa 10 par. V Curihu velja 100 naših kron 1.50 švicarskih frankov.

Žitni trg. Cene žitu v pretečenem tednu za blago vtvorjeno na postajah v Vojvodini in Sremu so bile sledeče: pšenica 430 Din, ječmen 350 Din, oves 325 Din, koruza baška 380 Din, moka št. 0 650 Din, a v Zagrebu pa do 800 Din za 100 kg. Veliko razliko pri cenah med prodajalnimi in konsumnimi področji se pripisuje neurejenim prometnim razmeram.

Socialist si pravil. Ali bi mogel dati zadovoljiv odgovor na tole vprašanje: »Koliko naročnikov si že pridobil »Napreju«? In koliko članov socialistični stranki? Če si socialist, moraš biti aktiven član socialistične rdeče armade. Če nisi, tedaj ves tvoj socializem ničesar ne izda.

»Rdeči pilot«, mesečnik prevratne mladine za duhovno revolucijo. Izšla je II. številka »Rdečega pilota«, ki prinaša sledečo vsebino: Štefanija Ravnikar: Na koncertu. (Črtica.) Tone Seliškar: Ljudozrci. (Pesem.) Štefanija Ravnikar: Drevo na griču. (Črtica.) Tone Seliškar: Dete. (Pesem.) Štefanija Ravnikar: Človeški obraz. (Črtica.) Tone Seliškar: Predigra. (Pesem.) Anton Podbevšek: »Politična umetnost«. (Članek.) Tone Seliškar: Kristus in Antikristi. (Pesem.) Angelo Cerkvenik: V verigah. (Črtica.) Tone Seliškar: Srd. (Pesem.) Angelo Cerkvenik: Umik. (Črtica.) — Predstave v ljubljanskem »Kinu Tivoli«. (Poročilo). — »Rdeči pilot« je glasilo mladega umet. pokolenja s socialističnim svetovnim naziranjem. V naši umetnosti, ki »plava vzvišeno nad vsakdanjim življenjem«, pomeni nekaj čisto novega. Slov. umetniki namreč še sami ne vemo, kako se udeležujejo, zato da so naredili iz umetnosti nekaj nadživljenskega. Pri drugih narodih tudi ni dosti boljše. Pri nas je začela čistiti umetniško ozračje mladina okoli »Rdečega pilota«. Mesečnik se naroča v upravništvu »Rdečega pilota« v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6/I. Posamezna številka stane samo 2 Din.

Prosveto delavnemu ljudstvu! Z Dunaja smo prejeli več knjig biblioteke »Svetlost«, ki hoče z nizkimi cenami omogočiti delavnemu razredu dostop do

zdrave proletarske umetnosti. Dosedaj so izšle sledeče knjige: H. Barbusse: Intelektualcima — Din 6; L. T.: Sarajevski atentat — Din 6; Maksim Gorki: Leto, roman — Din 9; Maksim Gorki: Tri dana, roman — Din 9; M. Arcibašev: Smrt Ivana Landea — Din 9; V. G. Koroljenko: Šumi šuma — Din 9; A. P. Čehov: Novele — Din 3. — Vse te knjige so izšle v srbohrvaškem jeziku, vendar pa so tiskane z latinico. Naročila sprejema naše uredništvo.

UTRINEK.

Kdor ne izpolnjuje svojih službenih dolžnosti, naj zapusti službo. Niti vprašati ne smete, ali je prijatelj ali nasprotnik, ali je zmožen ali nezmožen, po delih morate soditi, ne po obljubah in zmožnostih. — Komur so dolžnosti pretežke, naj si izbere službo z lažjimi dolžnostmi. Pa je ne bo našel! Kvečjemu bo našel neumnega gospodarja, ki plačuje lenobo.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

! Kar je res, je res !
Testenine

„PEKATETE“

so tako okusne in tečne, da so splošno hvaljene. Zahtevajte jih pri trgovcih!

Delavec brez delavskega časopisja je kakor vojak brez puške. Zato naročajte in širite svoje glasilo »Napreju«!

Tisoče ljudi v vseh deželah sveta uporabljajo že 25 let prijetno dišeči

Feller-jev „Elsafluid“

kot KOSMETIKUM

za nego zob, zobnega mesa, glave, kot dodatek k vodi za umivanje, ker je radi svojega antiseptič. in čistilnega osvežujočega delovanja najboljšega učinka. Ravno tako je priljubljen kot krepko blago delujoče in vrlo prijetno sredstvo za drgnjenje hrbta, rok, nog in celega telesa. Je mnogo močnejši in delujoči nego Francosko žganje in najbolje sredstvo te vrste. Tisoče priznanja! Z zamotom in poštino za vsakoga 3 dvojne ali 1 specialna steklenica 72 K

Za prodajalce:

12 dvojn. ali 4 spec. steklenice 300 K
24 8 570 K
36 12 800 K

POŠTINE PROSTO na Vašo pošto. Kdor denar naprej pošlje, dobi še popust v naravi.

PRIMOT: Elsa obliž za kurja očesa 8 K in 12 K; Elsa mentolni klinčič 16 K; Elsa posipalni prašek 12 K; Pravo Elsa ribje olje 80 K; Elsa voda za usta 48 K; Elsa kolonska voda 60 K; Elsa šumakimiri 60 K; Glycerin 16 K in 60 K; Lysol, Lysoform 48 K; Kineaki čaj 4 K; Elsa mrčesni prašek 16 K; Strup za podgane in miši po 16 K in 20 K.

EVGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA
donja Elsatrg št. 358 Hrvaško.

Citajte naš tisk!

Dnevnik »NAPREJ« stane mesečno Din 12—
Teden »LJUDSKI GLAS« stane mesečno 3—
Mesečnik »NAŠI ZAPISKI« stane letno 25—
Oskar Wilde: »PRAVLJICE«, elegantno vezane 12:50
Karol Marks in Friderik Engels: »KOMUNISTIČNI MANIFEST« 1—
Bauer - Uratnik: POT K SOCIALIZMU 1—
SOCIALIZEM IN VERA 7—
lepo in trdno vezana 9—
F. Engels - Zagar: »RAZVOJ SOCIALIZMA« od utopije do znanosti, stane 5—
Naroča se v Ljubljani, pošt. predal št. 168.

Osebn. naročila v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6/I. (Učiteljska tiskarna.)

VOLKSTIMME izhaja 2krat tedensko, stane mesečno 2:50
Naroča se v Mariboru Ruška cesta 5.
»DELAVEC« glasilo Strokov. kom. za Slovenijo, Ljubljana. Družinski list »KRES« izhaja mesečno in stane letno 40—
Naroča se v Ljubljani, Židovska ulica 1.
Razširjajte naše časopise in knjige! — V izobrazbi in zavednosti je naša moč!

Klobuke in slamnike

vseh vrst od preprostih do najfinejših dobite vedno v tovarni za slamnike in klobuke

FRANJO CERAR,

v Stobu, pošta Domžale pri Ljubljani.

V popravilo prevzema tudi vsa tozadevna dela ter preoblikuje po najnovejši modi. V Ljubljani se sprejemajo pri tvrdki Kovačević i Teršau v Prešernovi ulici 5, kjer so tudi vsi vzorci vedno na razpolago.

BLUZE,

spodnja krila, predpasniki, stezniki

najceneje pri:

A. ŠINKOVIC nasl.

K. SOSS,

Ljubljana, Mestni trg 19.

POTNIKI V AMERIKO! UNITED-AMERIKAN-LINES-INC.

prevaž. potnike z najnovejšimi brzoparniki preko:
HAMBURGA SOUTHAMPTONA CHERBOURGA v NEW-YORK.

Vozne liste ter vsa potrebna pojasnila izdaja:

SIMON KMETEC, zastopnik za Slovenijo,
Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.

Najzanimivejše

Ljubljanskega velesejma

bode brez dvoma

oddelek št. F 123—124

trgovskega paviljona in razstavišča. Vse najpraktičnejše, najlepše in najboljše, kar je svetovna tehnika v stroki

šivalnih strojev

dosedaj iznašla in preiskusila,

razstavi svetovna tvrdka

SINGER ŠIVALNI-STROJI

Bourne & Co.

v svojih paviljonih na ogled. Najmodern. šivalne stroje bo

gonila električna sila

kar prihrani čas in denar.

To ni življensko vprašanje samo tvornic marveč velja danes prihranitev časa in denarja posebno za rodbine.

Obisk

teh paviljonov Vam bo donesl več koristi in zabave kot vse senzacionalne kino-predstave!

Išče se

izvežban izprašan kurjač.

Prednost imajo oni, ki se razumejo na montažo in elektriko. Vpraša se pri tvrdki Dolničar & Riehter, Ljubljana, Vožarski pot 2.

Telovadne potrebnosti

za člane, članice in naraščajo,
kakor tudi sukno za krog
priporoča trdka

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10.

Nikak strup! Nikaka kemična kislina!
kislina!

Garantirano pristni
na **namizni kis** na
debelot drobno

prodaja najmodernejša automa-
tična kisova tovarna

FELIKS SCHMIDL,
Maribor, Koroška cesta 18.

Vsaka hišnja gospodinja, ki skrbi za
zdravje svoje družine, zahtevaj povsod
samo pristni SCHMIDL-KIS.

Modele čevljev

v celih serijah iz lepenke, po
modernih kopitnih oblikah ali
amerikanskih oblikah izrezane,
dobavlja za tovarne obuval in
čevljarje. Apartne, elegantne
oblike. Velikanska izbira novitet
za vsako sezijo.

Zgornje dele

izdelujem iz materiala dopo-
slanega mi od naročnika, prvo-
vrstno, hitro in po ceni. Po-
sebna delazmožnost v monti-
ranju zgornjih delov za

tovarne obuval.

Nakup, reparatura in prodaja
čevljarskih strojev.

Zahtevajte prospekte od
Ralph F. Richter,
Subotica VI.

Poučevanje

v vseh strokah, moderne, meha-
nične izdelave obuval. Zahte-
vajte prošpekt.

OBRTNA NAZNANILA.

... Prva mariborska ...
delavska pekarna v Mariboru,
Tržaška cesta št. 38, tel. 324,
priporoča
dober kruh in čemlje.

Prva produkt. zadruga krojačev
Maribor, Ruška cesta 5
priporoča obleke za moške in
ženske po zmernih cenah in
dobre kakovosti.

Gostilna „LJUDSKI DOM“

Maribor
Ruska cesta št. 7
priporoča
izborna kuhinjo in pijačo.

... N. BRUNO MILJANIČ ...
tovarna kandičev in slaščičarna
najnižje cene in vsak čas sveže blago.
Maribor, Tkalska ulica 4.

Stavbena in gostilniška zadruga „Delavski dom“

v Trbovljah, r. z. z. o. z.

sporoča svojim članom, da toči dobra **dolenjska, bizoljska in ljutomerska**
izbrana vina, kakor tudi vedno **sveže pivo** v sodčkih in steklenicah, vedno
po konkurenčnih cenah.

VLOGE obrestuja po čistih 4½ %. Vloge so znašale 31. dec. 1921
K 592.971.17, rezervni delež K 29.022.19. Blagovni promet v letu 1921 pa je znašal
K 1.820.617.51.

Clan postane lahko vsakdo, ki plača K 50.— in vpisnino 50 vin.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani prodaja

iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov
za domačo vporabo kakor tudi za industrijska podjetja
in razpečava

la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo
vporabo, kovaški premog, črni premog in jajčne brikete.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva c. 15-II.

Veliko zalogo špecerijskega in manufakturnega blaga

(zadnje novosti) priporoča svojim članom

Konsumno društvo za Slovenijo

Poštni predal št. 13.
Telef. int. št. 170.

Ljubljana.

Pošt. ček. rač. 10532.
Brzoi. nasl. „Kodes“ Ljubljana.

Centrala: Ljubljana VII, Žibertova ulica št. 269.

Podružnice: Ljubljana: Kolodvorska cesta št. 56, Sodna
ulica št. 4, Bohoričeva ulica št. 12, Trnovo,
Rožna dolina, Glince; dalje: Celje, Štore, Ro-
gatec, Radeče, Poljčane, Borovnica, Litija,
Kamnik, Tržič, Radovljica, Gorje, Kor. Bela,
Sava, Jesenice, Mojstrana, Kr. gora, Ljubno,
Pragersko, Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju,
Fala, Sv. Lovrenc na Pohorju, Guštanj, Pre-
valje, Leše, Mežica, Črna I., Črna II.

Somišljeniki: Le v prodajalnah svojih zadrug
kupujete vedno najboljše in najceneje!

Pristopnina K 10. Kdor še ni član, naj pristopi! Delež K 200.